UNIUNEA NAŢIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA
THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS L' UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

Palatul de Justiție, București, Sector 5
Splaiul Independenței nr. 5
Cod poștal 050091
Tel: 021/316-0739; 316-0740; 313-4875;
Fax: (+4) 021/313-4880;
unbr@unbr.ro www.unbr.ro

Nr. **127-AUT-2015**

Data: **20/05/2015**

Către,

- **Primul-Ministru al României, domnul Victor-Viorel Ponta**
- **Președintele Senatului României, domnul Călin Constantin Anton Popescu-Tăriceanu**
- **Președintele Camerei Deputaților, domnul Valeriu Ștefan Zgonea**
- **Ministrul Finanțelor Publice, domnul Eugen Orlando Teodorovici**
- **Domnul deputat Viorel Ștefan, președinte al Comisiei pentru buget, finanțe și bănci a Camerei Deputaților**
- **Domnul notar Liviu-Bogdan Ciucă, președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților**

Uniunea Națională a Barourilor din România, cu sediul în municipiul București, Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr.5, Sector 5,

revine prin prezentul

MEMORIU

cu rugămintea de a avea în vedere SCRISOAREA DESCHISĂ a Uniunii Naționale a Barourilor din România („UNBR") cu privire la proiectele de acte normative din domeniul fiscal (Proiectul de lege privind Codul fiscal și Proiectul de Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr.571/2003 privind Codul fiscal)

și de a proceda la corectarea sau precizarea dispozițiilor normative cuprinse în proiectele susmenționate care încalcă principul independenței profesiei de avocat.

Corpul avocaților din România a comunicat instituțiilor pe care le reprezentați îngrijorarea profundă că există tendința ca legislația fiscală în curs de modificare să încadreze profesia de avocat în șablonul relațiilor de tip „angajat-angajator", specifice Codului muncii.

Scrisoarea deschisă a fost înregistrată sub nr. 5387/08 mai 2015 la Guvernul României – Secretariatul General – Registratura Generală, sub nr. 30365/08 mai 2015 la Ministerul Finanțelor Publice - Registratura Generală, sub nr. 1670/08 mai 2015 la Parlamentul României – Camera Deputaților - Registratura Generală, cu mențiunea „în atenția Comisiei pentru buget, finanțe și bănci a Camerei Deputaților, domnului

Președinte Ștefan Viorel, deputat”, sub nr. 1671/08 mai 2015 la Parlamentul României – Camera Deputaților – Registratura Generală, cu mențiunea „în atenția Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, domnului notar Liviu-Bogdan Ciucă, președinte”, a fost dată publicității pe site-ul UNBR și a fost preluată de mass-media.

Stadiul evoluției procedurii parlamentare și eventuala tratare a prevederilor actualului proiect al Codului Fiscal fără observarea și luarea în considerare a particularităților organizării și funcționării profesiei de avocat în raport de legislația specială care guvernează organizarea și funcționarea profesiei de avocat, care exclude aplicarea pentru avocați a unui regim juridic fiscal specific raporturilor reglementate de Codul Muncii, ne determină să evidențiem necesitatea adoptării unor clarificări conceptuale și terminologice în legislația fiscală. Acestea trebuie să aibă în vedere specificul exercitării profesiei de avocat, atât față de alte profesii liberale cât și față de situația titularilor drepturilor de autor în condițiile în care Proiectul Codului Fiscal tratează toate profesiile liberale și drepturile de autor în același mod din perspectiva dreptului de a reconsidera activitatea independentă ca activitate dependentă din punct de vedere fiscal.

Sunt vizate următoarele prevederi ale Proiectului Codului Fiscal care ar trebui reevaluate în raport de principiile care guvernează profesia de avocat și principiile specifice reglementărilor fiscale, inclusiv în dreptul european:

„*Art. 7 – Definiții ale termenilor comuni:*

…

1. activitate dependentă - orice activitate desfășurată de o persoană fizică într-o relație de angajare generatoare de venituri;

2. activitate dependentă la funcția de bază - orice activitate desfășurată în baza unui contract individual de muncă sau a unui statut special prevăzut de lege, declarată angajatorului ca funcție de bază de către angajat; în cazul în care activitatea se desfășoară pentru mai mulți angajatori, angajatul este obligat să declare numai angajatorului ales că locul respectiv este locul unde exercită funcția pe care o consideră de bază;

3. activitate independentă - orice activitate desfășurată de către o persoană fizică, în scopul obținerii de venituri care îndeplinește majoritatea dintre următoarelor criterii:

3.1. persoana fizică dispune de libertatea de alegere a desfășurării activității, a locului de desfășurare a acesteia și a programului de lucru;

3.2. activitatea poate fi desfășurată pentru unul sau mai mulți clienți;

3.3. riscul inerent activității desfășurate este asumat de contribuabil;

3.4. activitatea se poate desfășura prin utilizarea cu preponderență a patrimoniului afacerii, prin utilizarea capacității intelectuale și/sau a prestației fizice în funcție de specificul activității;

3.5. desfășurarea activității se realizează direct sau cu personalul angajat în condițiile legii.”

„*Art. 60. - Categoriile de venituri supuse impozitului pe venit, potrivit prevederilor prezentului titlu, sunt următoarele:*

a) venituri din activități independente, definite conform art.66;

b) venituri din salarii si asimilate salariilor, definite conform art. 75;”

„*Art. 66. - (1) Veniturile din activități independente cuprind veniturile din activități de producție, comerț, prestări de servicii, veniturile din profesii libere si veniturile din drepturi de proprietate intelectuală, realizate în mod individual si/sau într-o formă de asociere, inclusiv din activități adiacente.*

(2) Constituie venituri din profesii libere veniturile obținute din prestarea de servicii cu caracter profesional, potrivit actelor normative speciale care reglementează organizarea si exercitarea profesiei respective.

(3) Veniturile din valorificarea sub orice formă a drepturilor de proprietate intelectuală provin din brevete de invenție, desene si modele, mostre, mărci de fabrică si de comerț, procedee tehnice, know-how, din drepturi de autor si drepturi conexe dreptului de autor si altele asemenea."

Noul Cod fiscal trebuie să asigure progresul și stabilitatea sistemului fiscal românesc. Legislația fiscală nu poate ignora specificul activității avocatului în condițiile în care Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat garantează expres independența deplină a profesiei, a avocatului în exercitarea profesiei, inclusiv sub aspectul tratamentului fiscal, dar și egalitatea avocaților față de lege, indiferent de domeniul reglementării.

Reiterăm că în documentul de poziție transmis anterior am subliniat că toate reglementările privind profesia de avocat din țările membre ale Uniunii Europene consacră principiul independenței profesiei de avocat. Independența avocatului în exercitarea activități sale exclude orice tip de subordonare a acestuia față de alte persoane, deoarece avocatul se subordonează exclusiv reglementărilor incluse în lege și în Statutul profesiei de avocat. Activitatea desfășurată de avocați este incompatibilă cu însăși ideea de dependență sau subordonare, sub orice formă, inclusiv cu cea asimilată dependenței sau subordonării față de un angajator.

Statutul profesional al avocatului în raport de organizarea internă a formelor de exercitare a profesiei de avocat (pentru care un avocat are un drept de opțiune legal recunoscut) şi efectele contractului de asistență juridică și reprezentare în baza căruia se desfășoară activitatea avocatului nu pot fi puse în discuție din perspectiva legislației fiscale, neputând constitui obiect al „aprecierii discreționare" a agenților statului pentru eventuala reconsiderare a tratamentului fiscal concret, prin criterii specifice relației angajator-angajat - relaţie incompatibilă cu reglementarea actuală a profesiei de avocat - ori prin criterii comune cu realitatea economică în care se realizează venituri din valorificarea drepturilor de autor sau din exercitarea altor profesii liberale.

Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat și Statutul profesiei de avocat exclud inaplicabilitatea în România a principiilor și regulilor desprinse din reglementările europene.

Aceste prevederi, veritabile constante ale organizării și exercitării profesiei de avocat, nu sunt compatibile cu starea de incertitudine și arbitrariu în privința regimului fiscal aplicabil rezultatelor economice ale exercitării profesiei (veniturile din exercitarea profesiei) care, indiferent de modalitatea concretă în care avocatul își desfășoară activitatea, potrivit legii și Statutului profesiei de avocat, reprezintă efectul *dreptului la existență profesională bazat pe dreptul la încasarea onorariului de avocat convenit pentru prestațiile profesionale*. *Acest drept este conceput de lege ca fiind întotdeauna același, indiferent dacă avocatul își desfășoară activitatea în calitate de titular într+una sau alta dintre formele de exercitare a profesiei, prevăzute de art. 5 din Legea nr. 51/1995: cabinet individual de avocat, cabinete asociate de avocați, societăți civile profesionale de avocați sau societăți profesionale cu răspundere limitată.*

Menținerea prevederilor Proiectului Codului Fiscal, care ar permite reconsiderarea activității desfășurate de avocat în trecut drept „dependentă / independentă" prin aprecierea organului fiscal în baza criteriilor prevăzute la pct. 2 – 4 „Definiții" din Proiectul Codului prin forma actuală, este de natură să genereze confuzie atât în rândul avocaților cât și în rândul organelor fiscale, deoarece reglementarea

imprecisă și lăsată „la apreciere” nu asigură respectarea principiului predictibilității normelor fiscale.

Tratamentul fiscal al raporturilor create în şi prin structurile organizatorice instituţional reglementate ale formelor de exercitare a profesiei, trebuie să ţină cont de exigenţele independenţei profesionale depline şi responsabilităţii individuale ale fiecărui avocat.

Orice reglementare care se abate de la aceste principii, care constituie reguli de baza, fundamentale în *avocatura europeană,* poate crea situaţii echivoce, lipsite de previzibilitate rezonabilă şi apte a favoriza abuzuri, cu efecte dificil de estimat - atât pe termen scurt cât şi în perspectivă - în legătură cu *garantarea independenţei profesionale reale, bazată pe responsabilitate individuală, a avocatului , care reprezintă un principiu fundamental al exercitării profesie de avocat.*

Negarea caracterului de activitate independentă a avocatului, chiar sub aspect fiscal, perturbă exercitarea normală a profesiei.

Este necesar ca, prin reglementările legale adoptate pentru viitor, să se precizeze că *nu intră în sfera de aplicare a regulilor privind „activitatea dependentă” din punct de vedere fiscal activitatea pe care avocații o desfășoară în formele prevăzute de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea şi exercitarea profesiei de avocat.*

Reglementarea expresă a regulii legale potrivit căreia nu se aplică avocaților reglementări privind „activitatea dependentă” din punct de vedere fiscal, este necesară pentru a se respecta:

- coerența principiilor dreptului fiscal naţional, comunitar şi convenţional (dezvoltat de Convenţia Europeană a Drepturilor Omului);
- reglementările în vigoare din dreptul naţional, dreptul comunitar şi dreptul european (CEDO) privind profesia de avocat.

A. Avem în vedere îndeosebi respectarea următoarelor reguli din domeniul fiscal, supus reglementării în discuție:

- *Principiul contributivității.* Acest principiu are în vedere aşezarea justă a sarcinilor fiscale în acord cu posibilităţile pe care fiecare contribuabil le are. Aşezarea echitabilă a sarcinilor fiscale respinge discriminarea disproporţionată şi lipsită de criterii obiective între categorii diferite de contribuabili.

Este cazul avocaţilor care nu pot fi supra-impozitaţi, fără ca soluţia *unui tratament fiscal diferit între avocaţi* (după cum ar fi sau nu „dependenţi” *în sensul legislaţiei fiscale*) să fie justificată de criterii obiective şi raţionale.

Art. I. pct. 1 din OUG nr. 58/2010 stabileşte regula potrivit căreia *orice activitate poate fi reconsiderată, fără distincţii, ca fiind dependentă (în raport de criterii supuse unei aprecieri subiective, discreţionare)*.

O astfel de reconsiderare are ca efect *recalcularea şi virarea solidară (de către plătitorul şi beneficiarul de venit) a impozitului prin aplicarea regulilor veniturilor din salarii realizate în afara funcţiilor de bază.*

Aplicarea acestei reguli *în cazul profesiei de avocat* ignoră împrejurarea că exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu exercitarea *altor profesii printr-o activitate salarizată* (art. 14 din Legea nr. 51/1995), iar excepţiile (art. 15 din Legea nr. 51/1995) *exclud existenţa unei „funcţii de bază” în cazul persoanei care deţine şi exercită, în condiţiile legii, titlul profesional de avocat.*

- *Principiul coerenţei şi sincerităţii legii fiscale.* Jurisprudenţa din statele din a căror legislaţie s-a inspirat reglementarea privind profesia de avocat (în special dreptul francez) a dezvoltat obligaţia statului de a reglementa raporturile de drept fiscal în mod deschis şi direct, respectiv în mod coerent.

Aceasta înseamnă că Statul trebuie să arate în mod expres care sunt scopurile urmărite prin instituirea unor reguli speciale privind stabilirea anumitor taxe sau impozite, ori privind obligaţia subiectelor de drept de a achita, în condiţii specifice, aceste taxe sau impozite.

Este necesară o manieră de reglementare clară și suficient de explicită, *care să nu instituie diferenţieri între contribuabilii – avocaţi în raporturile cu bugetul de stat, în condițiile în care legislaţia privind exercitarea profesiei de avocat consacră expres egalitatea în drepturi şi îndatoriri ale avocaţilor, cu excluderea oricărei relaţii de subordonare profesională.*

Se încalcă și *următoarele principii*:

a) neutralitatea masurilor fiscale în raport cu diferitele categorii de investitori și capitaluri, cu forma de proprietate, asigurând condiții egale investitorilor, capitalului român și străin;
b) certitudinea impunerii, prin elaborarea de norme juridice clare, care să nu conducă la interpretări arbitrare, iar termenele, modalitatea și sumele de plată să fie precis stabilite pentru fiecare plătitor, respectiv aceștia să poată urmări și înțelege sarcina fiscală ce le revine, precum și să poată determina influența deciziilor lor de management financiar asupra sarcinii lor fiscale;
c) echitatea fiscală la nivelul persoanelor fizice, prin impunerea diferită a veniturilor realizate din aceiași profesie;
d) eficiența impunerii prin asigurarea stabilității pe termen lung a interpretării și aplicării prevederilor Codului fiscal, astfel încât aceste prevederi să nu conducă la efecte retroactive defavorabile pentru persoane fizice și juridice, în raport cu impozitarea în vigoare la data adoptării de către acestea a unor decizii investiționale majore.

Colectarea obligațiilor fiscale trebuie sa fie guvernată de aceleași principii.

Aprecierea activității avocatului după reguli ce țin de domeniul „activitățile dependente”, ori din lecturarea proiectului de hotărâre asupra căruia ne exprimam punctul de vedere încalcă flagrant toate aceste principii.

Conform acestui principiu, datoriile fiscale trebuie stabilite in acord cu posibilitățile fiecărui contribuabil in parte.

Impunerea echitabila a sarcinilor fiscale respinge discriminarea disproporționată și lipsita de criterii obiective între categorii diferite de contribuabili cu privire la venituri realizate din aceiași profesie.

Situația este incompatibilă cu perspectiva unor politici fiscale previzibile și coerente.

Proiectul Codului Fiscal nu poate ignora acest principiu, prin consacrarea unor *diferențieri de tratament fiscal pentru venituri de aceeași natură profesională*.

- *Principiul acoperirii totale a riscurilor sociale în baza unor contribuţii obligatorii.*

Se exclude ca acelaşi risc să fie acoperit *de mai multe ori*, prin plata la fonduri diferite a unor contribuţii *ce au în vedere aceeaşi bază de impozitare*.

Reconsiderarea drept „dependentă” a activității avocatului ar avea ca efect recalcularea și virarea în solidar de către plătitorul și beneficiarul de venit (venit realizat în forma onorariilor de avocat) de contribuții și impozite care încalcă prevederile art. 14 din Legea nr. 51/1995, prin care se consacră regula incompatibilității profesiei de avocat cu orice fel de activitate salarizată, specifică relațiilor dintre angajat și angajator. O astfel de consecință ar genera o dublă impunere fiscală, pentru contribuabili (avocați) cu același statut legal.

Dacă s-ar califica activitatea avocatului ca „activitate dependentă” s-ar impune obligația contribuției la sistemul de asigurări sociale și șomaj.

Conform dispozițiilor Legii nr. 51/1995, avocații au propriul sistem de asigurări.

Principiile esențiale din materia impozitării exclud soluția ca pentru venituri realizate din activități economice de către aceiași categorie profesională să se nască obligația de contribuție *în mod obligatoriu* la fonduri diferite.

Proiectul Codului Fiscal nu consacră diferențieri privind impozitul pe venit, care este același (cota de 16% din venitul impozabil), indiferent de caracterul „independent” sau „dependent” al activității avocatului, potrivit diferențierilor prevăzute la art. 7 din proiect.

Se nasc însă diferențe în ceea ce privește contribuțiile la asigurările de sănătate ale „plătitorului de venit” pentru „avocatul dependent”, pentru care ar trebui să se achite separat contribuția de 5,2% la asigurările sociale de sănătate, ca și în cazul angajatorului.

Sunt incidente reglementări privind contribuția pentru asigurări la fondul de șomaj, de 0,5% pentru „plătitorul de venit” pentru „avocatul dependent” și de 0,5% pentru avocatul dependent.

În fine, este incidentă obligația de contribuție pentru plata concediilor medicale de 0,85%.

În ceea ce privește șomajul, având în vedere natura profesiei de avocat - *de profesie liberală* - o astfel de ipoteză nu poate fi imaginată, întrucât avocatul nu intră în șomaj și nu are un drept cu privire la eventuala indemnizație de șomaj.

Astfel de contribuții sunt asimilate impozitelor suplimentare.

Nu este de conceput ca pe calea unor interpretări contrarii să se ajungă la un rezultat contrar principiilor generale ale legislației fiscale ce exclude astfel de efecte.

Principiul asimilării contribuțiilor sociale impozitelor este dezvoltat de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, care a stabilit că această categorie de prelevări - contribuțiile de securitate socială - se încadrează în categoria impozitelor, având caracteristicile și natura impozitelor.

Supra-impozitarea unei anumite categorii de contribuabili – avocații – în raport de modalitatea de exercitare a profesiei nu este justificată în mod obiectiv, iar principiul libertății și egalității între avocați în exercitarea profesiei este perturbat.

Chiar dacă dreptul comunitar european și-a rezervat sfera de influență în materia impozitării directe, lăsând la aprecierea statelor membre cota de impunere și modalitatea de reglementare a impozitelor, *jurisprudența a stabilit că un astfel de drept trebuie să fie exercitat în acord cu regulile unui sistem democratic, în sensul că acesta nu trebuie în nici un caz să conducă la supra-impozitarea subiectivă a anumitor contribuabili.*

În consecință, reglementarea în discuție se abate de la aceste reguli, astfel încât drepturile avocaților la o contribuție fiscală justă și echitabilă *sunt grav încălcate.*

În cazul avocaților, soluția calificării acestora ca activitate dependentă ar conduce la acoperirea acelorași riscuri prin *contribuții stabilite în mod obligatoriu*, fără să se țină

seama de faptul că aceste riscuri sunt deja asigurate, ori sunt *incompatibile cu profesia de avocat*.

Reglementarea conformă ar trebui să dea dreptul avocaților să opteze pentru o supra-asigurare a acelorași riscuri, *fără a se institui legal sarcini fiscale suplimentare*.

Reglementările care ar contraveni dispozițiilor legale ce consacră caracterul independent al profesiei de avocat, sub toate aspectele, ar încălca dreptul comunitar.

*

În profesia de avocat, sintagma „activitate desfășurată … într-o relație de angajare" *este exclusă de legislaţia profesională în vigoare.*

Legea nr. 51/1995 pentru organizarea şi exercitarea profesiei de avocat şi Statutul profesiei de avocat reglementează raporturile dintre avocat şi *client* pe baza *contractului de asistenţă juridică, a cărui executare exclude calitatea de „angajator" (sau „plătitor de venit") a clientului, care este beneficiarul serviciilor juridice furnizate de avocat, în raporturile cu avocatul (în sens economic – prestatorul de servicii).*

Onorariile de avocat – modalitate specifică de remunerare a prestaţiilor profesionale – *nu sunt datorate de „plătitorii de venituri" („angajatori" în accepțiunea legislației fiscale) decât în baza unor contracte de asistență juridică încheiate pe baza principiului libertății contractuale și a respectării de către client a independenței avocatului în executarea contractului.*

În raporturile dintre avocaţi (în cadrul formelor de exercitare a profesie), *remunerarea avocaţilor colaboratori sau salarizaţi în interiorul profesiei se face sub forma onorariului retrocedat (care reprezintă o parte din onorariul plătit de client, în baza contractului de asistență și reprezentare menționat mai sus).*

Raporturile de conlucrare profesională convenite de avocați între ei, conform statutelor formelor asociative de exercitare a profesiei, ori contractelor de colaborare / conlucrare profesională, sunt create exclusiv în interiorul profesiei și sunt specifice exclusiv relațiilor dintre avocați, relaţii stabilite potrivit legii speciale.

Profesia de avocat exclude dependența şi subordonarea în realizarea prestațiilor profesionale.

Condițiile privind:

- *locul realizării prestațiilor profesionale;*
- *modalitatea de remunerare sub aspectul cuantumului;*
- *eventuala periodicitate de plată;*
- *timpul de muncă sau*
- *apartenența logisticii necesare realizării serviciilor profesionale*

nu modifică principiile fundamentale privind independența fiecărui avocat.

În lipsa unor reglementări exprese care să excludă posibilitatea ca profesia de avocat să fie tratată ca „profesie dependentă", sunt încălcate principii fundamentale ale legislației interne.

Obligațiile de natură fiscală ale avocatului nu pot fi diferite în funcție de forma de exercitare a profesiei sau d modalitatea de exercitare a profesiei alese de avocat în concordanță cu prevederile art. 180 – art. 219 din Statutul profesiei de avocat (publicat în Monitorul Oficial nr. 898/19 decembrie 2011).

Fiecare din reglementările susmenționate ține cont de exigențele independenței profesionale depline și ale responsabilității individuale ale fiecărui avocat, principii pe care legislația fiscală trebuie să le respecte.

Garantarea independenței profesionale depline și efective bazată pe responsabilitatea individuală a avocatului este golită de conținut.

Fără independență deplină, garantată legal, profesia de avocat este grav afectată, fiind pusă în discuție însăși rațiunea socială a existenței sale.

În nici un stat democratic exercitarea profesiei independente de avocat, în condiții garantate de lege, nu este îngrădită în vreun fel sau negată.

Nu este de conceput ca profesia de avocat să fie expusă unei percepții sociale de „profesie dependentă", în condițiile în care profesia nu poate fi exercitată normal decât în condiții de independență.

B. Soluţia pe care o solicităm şi o susţinem satisface exigenţele dreptului naţional, ale dreptului comunitar şi ale dreptului european.

În cazul în care Proiectul Codului Fiscal *nu ar exclude expres aplicarea prevederilor privind „profesia dependentă" în cazul profesiei de avocat, ar fi grav încălcate reglementări în vigoare din Constituţie*.

Este cazul art. 11 şi 20 din Constituţia României revizuită, coroborate cu dispoziţiile art. 15 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene şi cu dispoziţiile art. 11 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, precum şi al art. 45, 47 alin. (2) şi art. 56 alin. (2) din Constituţia României, având în vedere că:

(a) *libertatea profesională* (*art. 15 din Constituţie*) presupune, pe de o parte, dreptul oricărei persoane de a munci şi de a exersa o profesie aleasă în considerarea caracteristicilor activităţii specifice şi în considerarea regimului juridic de care se bucură într-o societate democratică, inclusiv din punct de vedere fiscal, iar, pe de altă parte, dreptul de a o exersa în mod liber, fără limitări disproporţionate sau aboliri ale caracteristicilor ei definitorii.

(b) *libertatea de asociere* (*art. 11 din Constituţie*) presupune dreptul de a se organiza în îndeplinirea funcţiei sociale a profesiei alese, pe criterii profesionale în structuri care să gestioneze interesele şi drepturile membrilor.

Casa de Asigurări a Avocaţilor din România este organizată legal şi gestionează contribuţiile membrilor săi, care îşi îndeplinesc obligaţiile de a se asigura împotriva riscurilor sociale *prevăzute prin legislaţia specială, fără nici un sprijin al statului*.

Soluţia de a impune avocaţilor - liber profesionişti – obligaţia de asigurare, pentru a doua oară, pentru aceleaşi riscuri sociale, reprezintă o restrângere a dreptului avocaţilor de a se organiza profesional şi de a beneficia de structura legală necesară gestionării intereselor proprii de asigurări sociale.

Soluţia nu este nici necesară într-o societate democratică şi nici nu corespunde intereselor ocrotirii securităţii naţionale ori siguranţei publice conform alin. (2) al art. 11 din Constituţie.

c) *Art. 45 din Constituţie* consacră:

(1) accesul liber al unei persoane la o activitate economică (inclusiv la o profesie liberală, cu toate caracteristicile ei definitorii);

(2) libera iniţiativă (pe baza căreia profesiile liberale înseşi au apărut şi s-au dezvoltat, impunându-se în societăţile democratice actuale ca activităţi intelectuale, independente şi dezinteresate);

(3) garantarea exerciţiului profesiilor liberale, în condiţiile legii.

Statutul fiecărei profesii liberale nu poate fi golit de conţinut, iar activităţile independente nu pot fi asimilate celor *dependente*, specifice raporturilor juridice de prepuşenie.

Art. 1 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 prevede că „*profesia de avocat este liberă şi independentă, cu organizare şi funcţionare autonome, în condiţiile prezentei legi şi ale statutului profesiei*”.

Dacă transformarea activităţilor specifice profesiei de avocat în *activităţi dependente* ar fi consacrată normativ, s-ar goli de conţinut principiul fundamental al independenţei profesionale, ceea ce semnifică excluderea profesiei de avocat, în substanța sa, dintr-un stat bazat pe democraţia consacrată prin lege.

Fără independenţa activităţii nu poate exista profesia liberală de avocat.

Existenţa profesiei independente de avocat nu este negată în nici un stat democratic.

Nu poate fi conceput ca, din punct de vedere social şi economic, profesia de avocat să fie independentă, iar din punct de vedere fiscal să existe o categorie de „avocaţi dependenţi”.

Acceptarea asimilării profesiei de avocat, ca profesie liberală, cu activitatea salarială ar da naştere la o multitudine de inadvertenţe legislative, făcând inaplicabile principii şi dispoziţii aflate în activul legislativ actual, cum sunt, de exemplu, cele care guvernează obligaţia de asigurare profesională ori cele privind responsabilitatea individuală.

Specificitatea activităţii profesionale a avocatului, bazată pe principiul *alegerii personale a avocatului, determinată de încrederea în persoana acestuia,* face ca regimul juridic al profesiei să se adapteze realităţii din toate punctele de vedere, inclusiv din punct de vedere fiscal.

Existenţa *unor prestaţii profesionale realizate în numele unei grupări de avocaţi nu exclude niciodată responsabilitatea individuală a avocatului care a realizat serviciul profesional individual, chiar dacă, de facto, grupările de avocaţi „se legitimează” în raporturile de concurenţă profesională, în nume propriu.*

Legile în vigoare, altele decât Codul Fiscal, consacră statutul profesiilor liberale, care este un statut special *eo ipso*, prin faptul că se aplică unor profesii speciale. Atât timp cât profesiile liberale sunt recunoscute ca atare şi nu sunt scoase în afara legii, activitatea corespunzătoare va rămâne independentă.

Această înţelegere a statutului şi specificităţilor profesiilor liberale, în mod special a profesiei de avocat, *este un veritabil etalon al unui stat de drept*.

(e) *Art. 56 alin. (2) din Constituţie* consacră principiul aşezării juste a sarcinilor fiscale.

Caracterul „just” al oricărei impuneri fiscale presupune o egală şi echitabilă impozitare şi, totodată, predictibilitatea noilor măsuri de natură fiscală.

Dispozițiile în discuție încalcă rigoarea egalei şi echitabilei impuneri fiscale a avocaţilor, precum şi exigenţele predictibilităţii *privind modalitatea de aplicare a dispoziţiilor normative ce ignoră legislaţia profesională specifică profesiei de avocat*.

C. În ipoteza în care reglementarea care se va adopta în final nu ar satisface exigența respectării legislaţiei profesionale privind profesia de avocat, ar fi încălcate principii şi reguli statornicite în *dreptul comunitar*.

Este vorba, în concret, despre principiile ce stau la baza libertăţii de circulaţie a persoanelor, aşa cum au fost explicate de jurisprudenţa Curţii de Justiţie a Uniunii Europene (CJUE).

Sensul art. 45 (privind libertatea de circulaţia a persoanelor), art. 49 (privind dreptul de stabilire) şi urm. din *Tratatul privind funcţionarea Uniunii Europene* (TFUE), este acela al *deosebirii activităţilor salariale de cele nesalariale*.

Asimilările nu sunt permise.

Distincţia este preluată şi în actele comunitare de drept derivat.

Modificarea regimului de impozitare al liber profesioniștilor nu poate anula elementele definitorii ale profesiei liberale, dacă aceasta este legal reglementată.

Independenţa profesiei de avocat, este şi trebuie să rămână, nedistorsionată.

Condiția independenței este o condiție *sine qua non* a oricărei profesii liberale, fiind rezultatul evoluţiei sociale a societăţilor democratice actuale.

În condiţiile în care restricţiile aduse dreptului de a exercita liber o profesie trebuie să răspundă efectiv obiectivelor de interes general urmărite de Comunităţile europene, intervenţia statului trebuie să nu fie o intervenţie disproporţionată, de naturpă a aduce atingere substanţei înseşi a drepturilor garantate (a se vedea jurisprudenţa CJCE, 14 mai 1974, aff. 4/73).

D. În fine, din *perspectiva dreptului european, orice* limitări care ar fi aduse, direct sau indirect, prin noua reglementare, exercițiului dreptului de alegere a formei de exercitare a profesiei şi a modalității de exercitare a profesiei ar încălca principiul proporționalității.

Statele care au ratificat Convenţia Europeană a Drepturilor Omului sunt obligate să se supună art. II din Convenţie. Acesta condiţionează restricţionarea drepturilor, inclusiv a drepturilor profesionale, de respectarea exigenţelor evocate mai sus.

*

* *

Cu încrederea că solicitările făcute vor contribui la realizarea unui cadru normativ coerent, compatibil cu reglementările în vigoare, cu constantele profesiei de avocat dar şi cu reglementările constituţionale, de drept comunitar şi de drept european, vă rugăm să primiți asigurarea că profesia de avocat are încredere că adoptarea noilor reglementări va exclude posibile derapaje în coerența procesului legislativ și va respecta principiile fundamentale ale profesiei de avocat!

Av. Gheorghe FLOREA

PREŞEDINTE U.N.B.R.